

**ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร**
STRATEGIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS
UNDER THE SAMUTSAKHON PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

อภิชนา จะรัมย์พันธ์¹
APITCHAYA JARIAMPAN
สงวน อินทร์รักษ์²
SANGAUN INRAK

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ประชากร คือ โรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 55 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 1 คน คือ ตัวแทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 55 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามแนวคิดของ ฮิตท์ ไอร์แลนด์ และฮอสคิสสัน (Hitt, Ireland and Hoskisson) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม ระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร และด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าแตกต่างกัน โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The purpose of this research were to identify 1) the strategic leadership of school administrators under the Samut Sakhon primary educational service area office. 2) the comparative strategic leadership of school administrators under the Samut Sakhon primary educational service area office which were classified by school sizes. The population was used in this research was 55 primary school in Mueang district under the Samut Sakhon primary educational service area office. The 55 informants were representatives from the basic education committee. The instrument was used in this research was a questionnaire about strategic leadership based on Hitt, Ireland and Hoskisson concept. The statistical was used to analyze the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation.

The findings were as follows:

1. The strategic leadership of school administrators under the Samut Sakhon primary educational service area office, the overview is in a high level when considered in each aspects, it was found that at the highest level, there was 1 aspect was the emphasizing ethical practices. At a high level, there was 4 aspects, in order of the highest arithmetic mean, as follows: sustaining an effective organizational culture, determining strategic direction, effectively managing the firm's resource portfolio and establishing balanced organizational controls respectively.

2. The comparative strategic leadership of school administrators under the Samut Sakhon primary educational service area office which classified by school sizes were differently found by small schools have arithmetic mean more than large schools and medium schools.

Keyword: STRATEGIC LEADERSHIP

บทนำ (Introduction)

สังคมโลก สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน จำเป็นที่ ผู้บริหารทุกองค์การต้องปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการองค์การเพื่อให้้องค์การนั้นอยู่รอด ประเทศไทยจึงเป็นประเทศหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลง เรียกว่า ปฏิรูประบบราชการ ปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูปการเมือง ในวงการการศึกษาก็เช่นกัน การปรับกลยุทธ์

การทำงานเสียใหม่ เช่น ปฏิรูประเบียบราชการ ปฏิรูปบุคคลและบุคลากร ปฏิรูปการเรียนรู้ ตามผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนออกมายังไม่เป็นที่น่าพอใจ คุณภาพผู้เรียนมีแนวโน้มลดลงในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น จึงเป็นเครื่องบ่งบอกถึงภาระของผู้รับผิดชอบในด้านการจัดการศึกษาในทศวรรษหน้าว่า ต้องร่วมมือกันในการบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ให้สอดคล้อง

กับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ดังนั้น ผู้ที่เป็นบุคคลสำคัญในการจัดการศึกษา คือ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารยุคใหม่ต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพที่มีภาวะของความเป็นผู้นำสูง ประกอบด้วยการเป็นผู้นำทางจิตและวิญญาณ มีกลยุทธ์จึงจะนำพาองค์กรฝ่าฟันกับวิกฤตและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในขณะนี้ การปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมาในช่วง 10 ปีแรก มีทั้งผลสำเร็จ ข้อจำกัด และความล้มเหลว อีกทั้งสูญเสียเวลา ทรัพยากรในเรื่องของโครงการ การบริหารจัดการ รวมทั้งการมองข้ามเรื่องที่สำคัญที่สุด คือ คุณภาพของผู้เรียน การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง จึงต้องมีนโยบายชัดเจนที่จะมุ่งไปสู่เรื่องคุณภาพของผู้เรียน เพราะถือเป็นหัวใจของการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นเป้าหมายว่าจะต้องสร้างคนให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม มีความสุข เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมไทยที่ส่งผลให้ประเทศมีสังคม มีเศรษฐกิจ และมีการเมืองที่ดี การบริหารสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งมีผู้ขับเคลื่อนกลไกสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคของการปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตนตามรูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ซึ่งหมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่มีความสร้างสรรค์ มองการณ์ไกล รวมถึงแผนกระบวนการทำงาน เพื่อให้องค์กรไปสู่วิสัยทัศน์ที่กำหนด ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leadership) เป็นรูปแบบของผู้นำชนิดหนึ่งที่น่าความเจริญก้าวหน้า

มาสู่องค์กร ผู้นำขององค์กรหลายแห่งที่ประสบความสำเร็จล้วนแต่มีความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ สามารถสร้างความได้เปรียบ ความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์เริ่มจากการมีคุณสมบัติสำคัญ คือ เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ (vision) กว้างไกล และนำวิสัยทัศน์มาสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นผลสำเร็จ ผู้นำตามทฤษฎีนี้จะเป็นบุคคลที่มีแนวความคิดเพื่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กรเป็นหลัก โดยมีระดับความคาดหวังสูงกว่าผู้นำทั่ว ๆ ไป มีเงื่อนไขของการบังคับบัญชาและการโน้มน้าวใจที่จะนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ หรือสนับสนุนองค์กรในภาพรวม เป็นแบบของผู้นำที่ให้ความสำคัญต่อประสิทธิผลขององค์กร โดยการใช้การบริหารเชิงกลยุทธ์ เป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อชนะคู่แข่งชั้นระหว่างองค์กรกับบริบทแวดล้อม จึงเป็นรูปแบบของการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจะเกิดประสิทธิผลได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำสูง สามารถปรับตัวให้เหมาะสม ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคโลกาภิวัตน์และเข้ากับทุกสถานการณ์ ตามแนวคิดของฮิทท์ ไอร์แลนด์ และฮอสคิสสัน (Hitt, Ireland and Hoskisson) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติของความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิผล ไว้ 5 ประการ คือ 1) การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ 2) การบริหารทรัพยากรในองค์กร 3) สนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล 4) มุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม 5) การจัดตั้งควบคุมองค์กรให้สมดุล จากการประมวลเอกสารแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2561 - 2564 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ด้านการบริหารจัดการ ด้านคุณภาพทางการศึกษา และด้านโอกาสทางการศึกษายังมีจุดอ่อน และอุปสรรคต่าง ๆ มากมาย แสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครยังต้องมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นอีก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนา และเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนได้เต็มศักยภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ (Objective)

1. เพื่อทราบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อทราบผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

วิธีการวิจัย (Method)

ผู้วิจัยได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามแนวคิดของ ฮิทท์ ไอร์แลนด์ และฮอสคิสสัน (Hitt, Ireland and Hoskisson) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ

การปฏิบัติของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิผลไว้ 5 ประการ คือ 1) การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ (Determining Strategic Direction) 2) การบริหารทรัพยากรในองค์การ (Effectively Managing the firm's Resource Portfolio) 3) สนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล (Sustaining an Effective Organizational Culture) 4) มุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม (Emphasizing Ethical Practices) 5) การจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล (Establishing Balanced Organizational Controls) ดังแผนภูมิที่ 1

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร
1. การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์
2. การบริหารทรัพยากรในองค์การ
3. สนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล
4. มุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม
5. การจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล

แผนภูมิที่ 1 ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 55 โรง ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 15 โรง โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 17 โรง และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 23 โรง

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. **ตัวแปรพื้นฐาน** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน

2. **ตัวแปรที่ศึกษา** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ตามแนวคิดของ ฮิตท์ ไอร์แลนด์ และฮอสคิสสัน (Hitt, Ireland and Hoskisson) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ (determining strategic direction) หมายถึง ผู้บริหารที่มีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ และสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ตลอดจนจูงใจกระตุ้นผู้ร่วมงานให้ปฏิบัติตามได้อย่างสม่ำเสมอ สามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกเพื่อกำหนดแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

2.2 การบริหารทรัพยากรในองค์การ (affectively managing the firm's resource portfolio) หมายถึง ผู้บริหารที่มีความสามารถใช้กลยุทธ์ในการบริหารทรัพยากรในองค์การทางด้านงบประมาณและด้านทรัพยากรบุคคล เพื่อให้ทรัพยากรเหล่านั้นเกิดประโยชน์สูงสุด มีความคุ้มค่า คุ่มทุน เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน ผู้รับบริการได้รับบริการที่มีคุณภาพ

2.3 สนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิภาพ (sustaining an effective organizational culture) หมายถึง ผู้บริหารที่มีความสามารถในการกำหนด เปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมองค์การและค่านิยม ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมภายนอก สามารถเลือกวัฒนธรรมองค์การที่มีผลต่อการดำเนินงาน

และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการทำงานของสมาชิก

2.4 มุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม (emphasizing ethical practices) หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงถึงการมีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่น่าไว้วางใจ มีการตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

2.5 การจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล (establishing balanced organizational controls) หมายถึง ผู้บริหารที่มีความสามารถในการจัดการบริหารงานดูแลในกระบวนการทำงาน ให้ได้มาตรฐานคุณภาพการบริการ ผู้รับบริการพึงพอใจในบริการที่ได้รับ และผู้ให้บริการมีความสุขและเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเป็นผู้สร้างและพัฒนาจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice) ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) ประสบการณ์ในการทำงาน และ 5) ขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ตามแนวคิดของ ฮิตท์ ไอร์แลนด์ และฮอสคิสสัน (Hitt, Ireland and Hoskisson) ใช้เครื่องมือแบบสอบถามความคิดเห็นจากงานวิจัยของนางสาวมันทนา กองเงิน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือแบบสอบถามความคิดเห็นจากงานวิจัยของ นางสาวมันทนา กองเงิน (2554) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.970

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย และข้อคำถามที่ต้องการทราบในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ ค่าความถี่ (frequency) และ ค่าร้อยละ (percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (arithmetic mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยนำค่ามัธยฐานเลขคณิตที่ได้เปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของ เบสท์ (Best)

3. การวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

โดยเปรียบเทียบค่ามัธยฐานเลขคณิต (arithmetic mean)

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา ข้อมูลสถิติ บทความต่าง ๆ รายงานการวิจัย ตลอดจนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำโครงร่างงานวิจัย แล้วเสนอโครงร่างงานวิจัยต่อภาควิชาเพื่อขอความเห็นชอบและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามโครงการวิจัย ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยวิธีการหาความเชื่อมั่นนำไปเก็บข้อมูลจากประชากร โดยขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อติดต่อขออนุญาตเก็บข้อมูลข้าราชการครูในโรงเรียนที่ใช้เป็นประชากรในการวิจัย แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอรายงานผลการวิจัย ร่างผลการวิเคราะห์แปลผล และอภิปรายผล เขียนรายงานผลการวิจัยเสนอ เพื่อให้ผู้ควบคุมตรวจสอบแก้ไข จัดพิมพ์เป็นฉบับเพื่อดำเนินการขอสอบการค้นคว้าอิสระตลอดจนแก้ไขรายงานผลตามที่คณะกรรมการชี้แนะ และจัดส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอจบการศึกษา

ผลการวิจัย (Results)

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย เรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร” เสนอผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ตารางที่ 1 มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ที่	ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ (X_1)	4.42	0.64	มาก
2	การบริหารทรัพยากรในองค์กร (X_2)	4.37	0.54	มาก
3	สนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล (X_3)	4.46	0.52	มาก
4	มุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม (X_4)	4.52	0.67	มากที่สุด
5	การจัดตั้งควบคุมองค์กรให้สมดุล (X_5)	4.27	0.70	มาก
	รวม (X_{tot})	4.41	0.55	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D.=0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ มุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม ($\bar{X} = 4.52$, S.D.=0.67) อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ สนับสนุนวัฒนธรรม

ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) จากผู้ตอบแบบสอบถาม 30 คน และนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

องค์กรที่มีประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.52) การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.64) การบริหารทรัพยากรในองค์กร ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.54) และการจัดตั้งควบคุมองค์กรให้สมดุล ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมเท่ากับ 0.55 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน

ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสมุทรสาคร ไปในทิศทางเดียวกัน

**ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบภาวะ
ผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามขนาดของ
โรงเรียน**

การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ
ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนก

ตามขนาดของโรงเรียน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดย
ใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : \bar{X})
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard
deviation : S.D.) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มี
รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ
ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ที่	ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหาร	ขนาดเล็ก (n=15)			ขนาดกลาง (n=17)			ขนาดใหญ่ (n=23)			รวม (n=30)		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การกำหนดทิศทาง เชิงกลยุทธ์	4.43	0.67	มาก	4.27	0.84	มาก	4.56	0.36	มากที่สุด	4.42	0.64	มาก
2	การบริหารทรัพยากรใน องค์การ	4.51	0.61	มากที่สุด	4.24	0.63	มาก	4.38	0.41	มาก	4.37	0.54	มาก
3	สนับสนุนวัฒนธรรม องค์การที่มีประสิทธิผล	4.67	0.26	มากที่สุด	4.22	0.75	มาก	4.51	0.37	มากที่สุด	4.46	0.52	มาก
4	มุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมี คุณธรรม	4.89	0.22	มากที่สุด	4.22	0.94	มาก	4.49	0.52	มาก	4.52	0.67	มากที่สุด
5	การจัดตั้งควบคุม องค์การให้สมดุล	4.60	0.47	มากที่สุด	4.06	0.94	มาก	4.20	0.56	มาก	4.27	0.70	มาก
รวม		4.62	0.39	มากที่สุด	4.20	0.78	มาก	4.43	0.36	มาก	4.41	0.55	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิง
กลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรสาคร เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

โดยเปรียบเทียบจากค่ามัชฌิมเลขคณิต พบว่า
โดยภาพรวม แตกต่างกัน โดยโรงเรียนขนาดเล็กมี
ค่ามัชฌิมเลขคณิตมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และ
โรงเรียนขนาดกลาง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย (Conclusion and Discussion)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผลของการวิจัย สรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร และด้านการจัดตั้งควบคุมองค์กรให้สมดุล ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าโดยภาพรวม แตกต่างกัน โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง

การอภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียน

ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ ภารกิจของโรงเรียน มองเหตุการณ์ หรือคาดเดาเหตุการณ์ในอนาคต และสามารถนำวิสัยทัศน์มาถ่ายทอดสู่การปฏิบัติได้ สามารถกระตุ้น สร้างแรงจูงใจให้ผู้อื่นมีความร่วมมือ มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ดุบริน (Dubrin) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leadership) เป็นกระบวนการในการกำหนดทิศทาง กระตุ้น และสร้างแรงบันดาลใจให้แก่องค์กร ในการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ให้องค์กรอยู่รอดต่อไปได้ องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มี 5 ประการ 1) ผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง (High-level Cognitive Activity) 2) ความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ (Gathering Multiple Inputs to Formulate Strategy) 3) การมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต (Anticipating and Creating a Future) 4) วิธีการคิดเชิงปฏิวัติ (Revolutionary Thinking) 5) การกำหนดวิสัยทัศน์ (Creating a Vision) และสอดคล้องกับแนวคิดของ เดส และมิลเลอร์ (Dess and Miller) ได้กล่าวว่า ผู้นำเชิงกลยุทธ์มี 3 ประการ 1) การกำหนดทิศทางขององค์กร (Setting a Direction) 2) การออกแบบองค์กร (Designing the Organization) 3) การปลูกฝังวัฒนธรรมขององค์กร (Instilling a Culture) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จอห์นสัน และโชลส์ (Johnson and Scholes) ได้ศึกษา

เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนา พบว่า ผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นผู้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการพัฒนากลยุทธ์ และเป็นผู้ที่มองเห็นการเปลี่ยนแปลง โดยอาศัยข้อมูลในการออกแบบขององค์กรผ่านกลยุทธ์ในการวิเคราะห์และวางแผนกลยุทธ์ บทบาทด้านความคิดที่เพิ่มเติมอย่างเด่นชัดของผู้นำเชิงกลยุทธ์คือ การมีวิสัยทัศน์ ภารกิจ และจุดประสงค์ที่ชัดเจน อันนำไปสู่การกำหนดส่วนอื่น ๆ ในองค์กรที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และสอดคล้องกับ ฟรีดีย์ แกลทเทอร์ และไวส์ (Preedy, Glatteer and Wise) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และการบริหารการเปลี่ยนแปลง พบว่า ผู้นำทางการศึกษาที่สามารถจัดการกับการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลาย พร้อมทั้งสามารถนำองค์กรไปสู่การเปลี่ยนแปลงได้ โดยการสร้างความสมดุลของนวัตกรรมจากภายนอกด้วยค่านิยม วัตถุประสงค์ และสิ่งที่ได้รับความสนใจเป็นพิเศษของคนในองค์กร ซึ่งเป็นการวางเงื่อนไขกลยุทธ์ในการมองไปข้างหน้าทั้งในระยะกลางและระยะยาว เพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร ตำแหน่งองค์กร โดยใช้ความเข้าใจเชิงกลยุทธ์บนเหตุผลหลัก 3 ประการ 1) ศึกษาสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีอิทธิพลต่อองค์กร 2) การวางแผนกลยุทธ์ซึ่งอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในองค์กร 3) การสร้างความสำเร็จขององค์กรทางการศึกษาที่ต้องประกอบด้วยความคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้นำ และสอดคล้องกับเดวิส และคณะ (Davies and others) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ พบว่ารูปแบบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จะประกอบด้วยความสามารถในการนำองค์กรรวม 5 ประการ

ได้แก่ 1) การกำหนดทิศทางขององค์กร 2) การแปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ 3) การจัดวางบุคลากรและองค์กรไปตามทิศทางของกลยุทธ์ 4) การตัดสินใจจุดที่จะแทรกแซงได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) การพัฒนาสมรรถภาพทางกลยุทธ์ และลักษณะเฉพาะตัวของผู้นำเชิงกลยุทธ์ 4 ประการ 1) ผู้นำเชิงกลยุทธ์ต้องทำทนายและสงสัยมีความไม่พอใจและเต็มไปด้วยความกระวนกระวายใจตามที่แสดงออกมา 2) ผู้นำเชิงกลยุทธ์ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษกับความคิดเชิงกลยุทธ์ การเรียนรู้กลยุทธ์และการสร้างรูปแบบใหม่ๆ ให้กับโรงเรียนของเขาและที่อื่นๆด้วย 3) ผู้นำเชิงกลยุทธ์ต้องแสดงออกซึ่งปัญญาเชิงกลยุทธ์บนพื้นฐานของค่านิยมอย่างเป็นระบบที่เด่นชัด 4) ผู้นำเชิงกลยุทธ์ต้องมีพลังของบุคคลและเครือข่ายที่เป็นมืออาชีพ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม ระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงตามลำดับค่ามัธยเทศจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร และด้านการจัดตั้งควบคุมองค์กรให้สมดุล ตามลำดับ ด้านมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม ซึ่งพบว่ามีค่ามัธยเทศมากที่สุด อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน โดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมตามหลักธรรมาภิบาล และพรหมวิหาร 4 ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เห็นผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน บริหารงานอย่างโปร่งใส สามารถ

ตรวจสอบได้ นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ครู และนักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม โดยการจัดให้มีการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม เพื่อตอบสนองนโยบายของ สพฐ. และเข้าร่วมโครงการโรงเรียนสุจริตตามปฏิญญาเขตพื้นที่การศึกษาสุจริต ด้านสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เน้นสร้างความผูกพัน การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน การทำงานเป็นทีม การให้เกียรติซึ่งกันและกัน ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้าง กำหนด วัฒนธรรม นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถ กำหนด ปรับเปลี่ยน ค่านิยม วัฒนธรรมให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมภายนอก เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี และเกิดผลดีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เพื่อกำหนดแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน การเปลี่ยนแปลง สถานการณ์ วิสัยทัศน์ เป้าหมายของ สพฐ. มี นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการได้ ความสามารถในการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน เพื่อวางแผนกลยุทธ์ เป้าหมาย พันธกิจ ภารกิจของสถานศึกษา และสามารถถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์การ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เนื่องมาจาก

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สามารถใช้กลยุทธ์บริหารจัดการทรัพยากร และจัดสรรงบประมาณตามแผนที่วางไว้ในโครงการของแผนปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม สนับสนุนส่งเสริม กระตุ้น จูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาใช้ศักยภาพของตนเองในการปฏิบัติงานตามแผนที่ได้วางไว้ มีการระดมทรัพยากรจากความร่วมมือของหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชนและชุมชนในท้องถิ่นมาใช้อย่างประหยัดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร บริหารงานแบบมีส่วนร่วม ให้อิสระในการทำงาน มีการวางแผนสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงาน โดยจัดประชุมทุกเดือน มอบหมายงานและหน้าที่ได้ตรงตามความรู้ ความสามารถ และความถนัดของบุคคล มีความยืดหยุ่นในการบริหารงานได้ดี รับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม เพื่อนำผลไปพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข ให้ดียิ่งขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ มันทนา กองเงิน ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่า ผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม และสอดคล้องกับวัฒนธรรม เอี่ยมแทน ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำ

เชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับบรรยากาศ สังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 พบว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ เขาวรินทร์ ยัมรอด ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับปริญญ์ อรุณจินดาตระกูล ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของโรงเรียนเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่าระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก สอดคล้องกับภัทรญา อธิภัทรวาทีน ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ด้านการควบคุมองค์การให้สอดคล้องกับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ด้านการควบคุมองค์การให้สอดคล้องของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ นันทน์ภัส สุทธิการ ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ภาวะผู้นำเชิง

กลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าแตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากครูที่อยู่ในโรงเรียนต่างกันจะเห็นบทบาท ภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนที่ต้องปฏิบัติแตกต่างกันไปตามขนาดของโรงเรียน ทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกันตามไปด้วย และอาจเป็นเพราะความสามารถในการบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียนที่มีความแตกต่างของบริบทสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม ขนาดของโรงเรียน การปฏิบัติหน้าที่ จำนวนบุคลากร ทรัพยากรต่างๆ งบประมาณ บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารจึงแตกต่างกัน แต่ในความแตกต่างเหล่านั้นมีสิ่งหนึ่งที่ทุกโรงเรียนจะต้องบริหารจัดการเหมือนกัน คือ งานด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งทำให้ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กจะต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สูง เนื่องจากต้องบริหารจัดการงานดังกล่าวที่มีเหมือนกับโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง ภายใต้ข้อจำกัดในหลาย ๆ ด้าน เช่น การขาดแคลนครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การ

จัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลโดยคิดเป็นรายหัวนักเรียน ซึ่งทำให้โรงเรียนขนาดเล็กมีต้นทุนที่ต่ำกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลางยากลำบากต่อการบริหารจัดการงานต่าง ๆ ในโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กจึงต้องมีความสามารถในการมองเหตุการณ์ หรือคาดเดาเหตุการณ์ในอนาคต วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และบริบทของโรงเรียน เพื่อกำหนดความเป็นไปได้ในวิสัยทัศน์ วางแผนกลยุทธ์ รักษาความยืดหยุ่น และให้อำนาจบุคคลอื่นในการสร้างสรรค์ เปลี่ยนแปลงทางกลยุทธ์ สามารถกระตุ้น และจูงใจให้ผู้อื่นมีความร่วมมือ พึงพอใจในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เพื่อรองรับการประเมินจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกเหมือนกับโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลางที่ค่อนข้างมีความพร้อมมากกว่าในเรื่องของงบประมาณ ทรัพยากรต่าง ๆ จำนวนบุคลากร รวมถึงบริบทสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรารักษ์ หนึ่งโชคชัย ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี พบว่า เมื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการรับรู้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ รุ่งนิรัญ พุทธิเสน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยภาพรวมระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ นวลจันทร์ จันทนพ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด พบว่า ผลการเปรียบเทียบบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ (Suggestion)

1. จากผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด และด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรวางแผนและกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงและ

สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น สร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน คอยติดตามตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางและเป้าหมายที่วางไว้ สรรวจความคิดเห็นและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรและผู้ใช้บริการในโรงเรียน เพื่อพัฒนาปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และสามารถพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2. หน่วยงานต้นสังกัด และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุง และเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการบริหารจัดการ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **จุดเน้นสู่คุณภาพผู้เรียนจุดเปลี่ยนการปฏิรูปการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งชาติ.

ณัฐนันท์ทรร เอี่ยมแทน. (2559). **ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับบรรยากาศ สังกัดเทศบาล กลุ่ม**

การศึกษาท้องถิ่นที่ 5. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2552). **ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ : บริษัท ทริปเพิ้ลกรุ๊ป จำกัด.

นวลจันทร์ จันทนพ. (2559). **การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ปนัดดา วรกานต์ทิวัดต์. (2555). **ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน**

กรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

และบริบทของโรงเรียน เพราะมีความแตกต่างกัน อาจมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ สัมมนา ศึกษาดูงาน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่นๆ

2. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

3. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

- ปรีयर อรุณจินดาตระกูล. (2561). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์ของโรงเรียนเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1.
วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีที่ 15 ฉบับที่ 29 กรกฎาคม – ธันวาคม.
ภัทรญา อธิภัทรวาทีน. (2560). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ด้านการควบคุมองค์การให้สอดคล้องกับการบริหารความขัดแย้ง
ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4.
Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และ
ศิลปะ ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน.
- มันทนา กองเงิน. (2554). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เยาวรินทร์ ยิ้มรอด. (2559). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน
มาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รุ่งนริฎ พุทธิเสน. (2557). องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วรารักษ์ หนึ่งโชคชัย. (2557). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูใน
สถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วุทธิศักดิ์ โภชนกุล. (2552). ภาวะผู้นำทางการศึกษาในสังคมโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Davies, B., Davies, B.J. and Ellison, L. (2005). **Success and Sustainability Developing the
Strategically Focused School**. National College for School Leadership. Nottingham
NCSL.
- Dubrin, A. J. (1998). **Leadership: Research Findings, Practice, and Skills**. Boston: Houghton.
- Gregory G. Dess and Alex Miller. (1993). **Strategic Management**. Singapore: Mc Graw – Hill.
- John W. Best. (1970). **Research in Education**. New Jersey: Prentice Hall.
- Johnson G., and K. Scholes. (2003). **Strategic Management in Practice from Exploring
Corporate Strategy, 6th ed**. London: Prentice-Hall.

Michael A. Hitt, R. Duane Ireland and Robert E. Hoskisson. (2007). **Management of Strategy: Concepts and Cases**. China: Thomson South-Western.

Preedy, Glitter M., R and Wise C. (2003). **Strategic Leadership Challenges. Strategic Leadership and Educational Improvement**. London Cromwell.

